

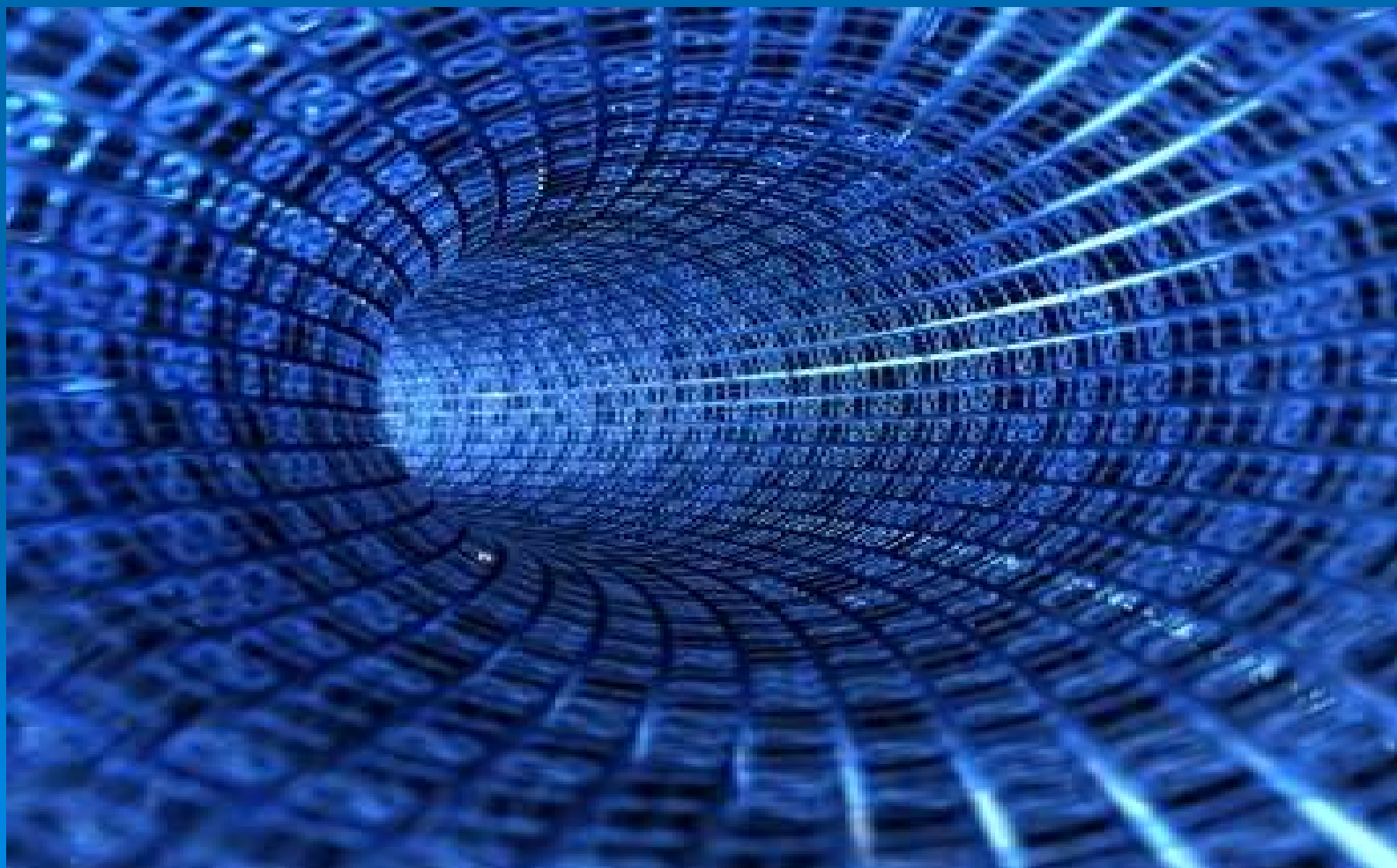
Proaktivna objava informacij javnega sektorja kot odprtih podatkov (Open Data)

mag. Mateja Prešern
Ministrstvo za javno upravo

Creative Commons Attribution NonCommercial NoDerivs (CC-NC-ND)

Dostop do informacij – Družba znanja

**Pametna obdelava podatkov - >
reševanje družbenih in okoljskih izzivov, tudi
transparentnost**

Odprto in transparentno delovanje organov – kaj to pomeni za podatke, ki jih hranijo

- **Odprto in transparentno delovanje predpisano v Zakonu o dostopu do informacij javnega značaja (ZDIJZ)**
- **Namen zakona, 2. člen ZDIJZ:**
"zagotoviti javnost in odprtost delovanja organov ..."
- Organi zavezani omogočati **DOSTOP** do informacij oz. podatkov s katerimi razpolagajo in ki so splošno dostopni
- Direktiva 2003/98/ES o ponovni uporabi informacij javnega sektorja – implementirana v ZDIJZ leta 2005
- Organi zavezani nuditi tudi **PONOVNO UPORABO** podatkov

Strategija EU o odprtih podatkih

- **Sporočilo EK o odprtih podatkih (dec 2011)** - odprti podatki kot gonilna sila za pregledno upravljanje, inovacije in gospodarsko rast
- **Podatki** = “življenjska sila gospodarstva znanja”, bistvena surovina za nove informacijske proizvode in storitve
- Sprememba **Direktive o ponovni uporabi informacij javnega sektorja 2013**
- V okviru EU 100 mio EUR predvideno za raziskave v zvezi s tehnologijami za obdelavo podatkov

Direktiva 2013/37/EU o spremembi Direktive 2003/98/ES o ponovni uporabi podatkov javnega sektorja

- t.i. EU Open Data pravila
- Katere podatke organi nudijo za ponovno uporabo – VSE podatke, ki so prosto dostopni
- Format podatkov – premik od “obstoječih formatov” proti podatkom v “strojno-berljivi” obliki, z metapodatki
- Zaračunavanje se omeji na “mejne stroške”
- Po novem vključitev tudi gradiva knjižnic, muzejev in arhivov
- Implementacija v RS – ZDIJZ-E, dec 2015

Zakaj proaktivna objava podatkov javnega sektorja kot
odprtih podatkov?

Podatki zaprti v predalih javnih organov

Odprti podatki javnega sektorja – spletno objavljeni kot Open Data – „nafta prihodnosti“

- Katere podatke naj organi nudijo za ponovno uporabo – VSE podatke, ki so prosto dostopni
- Premik od pasivnega nudenja k proaktivni objavi na spletu (10.b člen ZDI)
- Format podatkov – v “strojno-berljivi” obliki

SMERNICE EK o priporočenih standardnih licencah, podatkovnih zbirkah in zaračunavanju za ponovno uporabo dokumentov (2014)

- Direktiva v smeri interoperabilnosti in odprtosti, spodbuja uporabo **standardnih licenc (npr. odprte licence Creative Commons)**
- Primer sprejemljivega pogoja za uporabo podatkov:
 - **navedba vira** (glej 1. odst. 26. člena Uredbe o posredovanju in ponovni uporabi IJZ)
- **Prednostne kategorije podatkovnih zbirk za objavo:** geoprostorski in okoljski, prometni podatki (vozni redi javnega prevoza!), statistični in podatki o gosp.družbah
- **Druga priporočila glede načina objave:** v izvorni obliki, strojno-berljivi format (CSV, XML), z metapodatkovnimi opisi, itd

3.a člen ZDIJZ – pomen izrazov

Izraz **odprti podatek** pomeni, da je podatek v datotečnem formatu, katerega struktura je določena v dogovorjenih odprtih standardih, ki jih je sprejela organizacija za standarde in ki se lahko uporabijo ter implementirajo brez tehničnih omejitev. Poleg tega je prosto dostopen ter na voljo za uporabo in razširjanje brez omejitev po zakonu, ki ureja avtorsko in sorodne pravice, razen navedbe avtorstva ali vira.

Izraz **formalni odprti standard** pomeni standard, ki je javno dostopen, brez omejitev uporabe in natančno opredeljuje zahteve za zagotavljanje interoperabilnosti programske opreme in je določen v pisni obliki ter ga ministrstvo, pristojno za upravo (v nadaljnjem besedilu: ministrstvo), objavi na nacionalnem portalu odprtih podatkov.

Izraz **metapodatek** pomeni informacije, ki opisujejo zbirko podatkov in storitve v zvezi s podatki ter omogočajo njihovo iskanje, evidentiranje in uporabo.

OPEN DATA – odprti podatki:

- 1) javno-dostopni,**
- 2) objavljeni v strojno-berljivi obliki**
- 3) pod odprto licenco (edini pogoj za uporabo je navedba vira)**

ODPRTI PODATKI: POT DO CILJA

ODPRTI PODATKI: POT DO CILJA

10.b člen ZDIJZ – Open Data

(zagotavljanje odprtih podatkov za ponovno uporabo)

(1) Organi praviloma omogočajo ponovno uporabo IJZ preko posredovanja v svetovni splet z objavo v odprtih formatih, ki upoštevajo formalne odprte standarde, v strojno berljivi obliki, skupaj z metapodatki, razen kadar bi to pomenilo nesorazmeren napor izven preprostega postopka.

(2) Organi na nacionalnem portalu odprtih podatkov javnega sektorja, ki ga vodi MJU, objavijo seznam vseh zbirk podatkov iz svoje pristojnosti z metapodatki ter zbirke odprtih podatkov ali povezave na spletne strani, kjer so zbirke odprtih podatkov objavljene. Za objavo zbirk odprtih podatkov se uporabljajo določbe prejšnjega odstavka.

(3) Podatke, objavljene na nacionalnem portalu, lahko kdorkoli ponovno uporablja v pridobitne ali druge namene brezplačno, pod pogoji, da se:

- ponovna uporaba podatkov izvaja v skladu z zakonom, ki ureja varstvo osebnih podatkov in
- ob vsaki ponovni uporabi navede vir podatkov, ki je na nacionalnem portalu odprtih podatkov naveden ob podatkih za ponovno uporabo.

Katalog informacij javnega značaja

2. člen Uredbe o posredovanju in ponovni uporabi IJZ

METAPODATKI

Javne evidence in druge informatizirane zbirke morajo biti **opisane z metapodatki, ki obsegajo:**

naziv institucije; naziv zbirke podatkov; področje; opis vsebine; pravne podlage; ključne besede; območje, na katero se vsebovani podatki nanašajo; dostopnost podatkov; morebitne posebne pogoje za uporabo oziroma ponovno uporabo; morebitne pogoje glede zaračunavanja cene za ponovno uporabo; morebitni internetni naslov za dostop oziroma vpogled podatkov; morebitni internetni naslov do odprtih podatkov (strojno berljiva oblika); datum nastanka; pogostnost osveževanja podatkov; obliko zapisa; jezik zapisa; opis morebitne povezanosti podatkov z drugimi javnimi evidencami oziroma podatkovnimi zbirkami ali navedbo, da ni take povezave; odgovorno osebo

Metapodatki – opisni podatki o zbirkah podatkov - niso varovani po ZASP (odprta licenca določena v ZDIJZ).

Cilj: SEZNAM VSEH ZBIRK PODATKOV Z METAPODATKI IN ZBIRKE ODPRTIH PODATKOV SE OBJAVIJO NA NACIONALNEM PORTALU ODPRTIH PODATKOV (neposredno ali preko povezav)

ODPRTI PODATKI: POT DO CILJA

- ✓ *Strateški okvir: Strategija javne uprave 2020, april 2015*
- ✓ *Pravne podlage: ZDIJZ-E, dec 2015 (v uporabi od 8.5.2016) in*
- ✓ *Uredba o posredovanju in ponovni uporabi (v uporabi od 8.5.2016)*
- ✓ *Projekt „Open Data“ – OPSI (pričetek februar 2016)*
- ✓ *Priročnik za odpiranje podatkov javnega sektorja, junij 2016*

ODPRTI PODATKI: POT DO CILJA

- ✓ *Nacionalni portal odprtih podatkov – Portal OPSI (9.12.2016)*
- ✓ *Popis evidenc in temeljnih podatkovnih zbirk (Katalog zbirk)*
- ❖ *Usposabljanja organov, javnih uslužbencev*
- *Akcijski načrt odpiranja podatkov (skupaj z organi)*
- *Spodbujanje uporabe odprtih podatkov (sodelovanje z NVO-ji, gospodarstvom, Univerzo, hackatoni, ...)*

ODPIRANJE PODATKOV = PROCES

APLIKACIJE NA PODLAGI PODATKOV

lifecycle management

home automation

health

telecom

water management

market research

information
marketplaces

traffic
management

energy management

... will revolutionise decision making!

... have great economic potential!

KDO JE OPSI?

NACIONALNI PORTAL ODPRTIH
PODATKOV

<https://podatki.gov.si>

epošta: odprti-podatki.mju@gov.si

Dobrodošli na portalu Odprti podatki Slovenije!

Na portalu OPSI boste našli vse od podatkov, orodij, do koristnih virov, s katerimi boste lahko razvijali spletne in mobilne aplikacije, oblikovali lastne infografike in drugo.

[VIDEO O PORTALU OPSI](#)

[VIDEO - ODPRTI PODATKI](#)

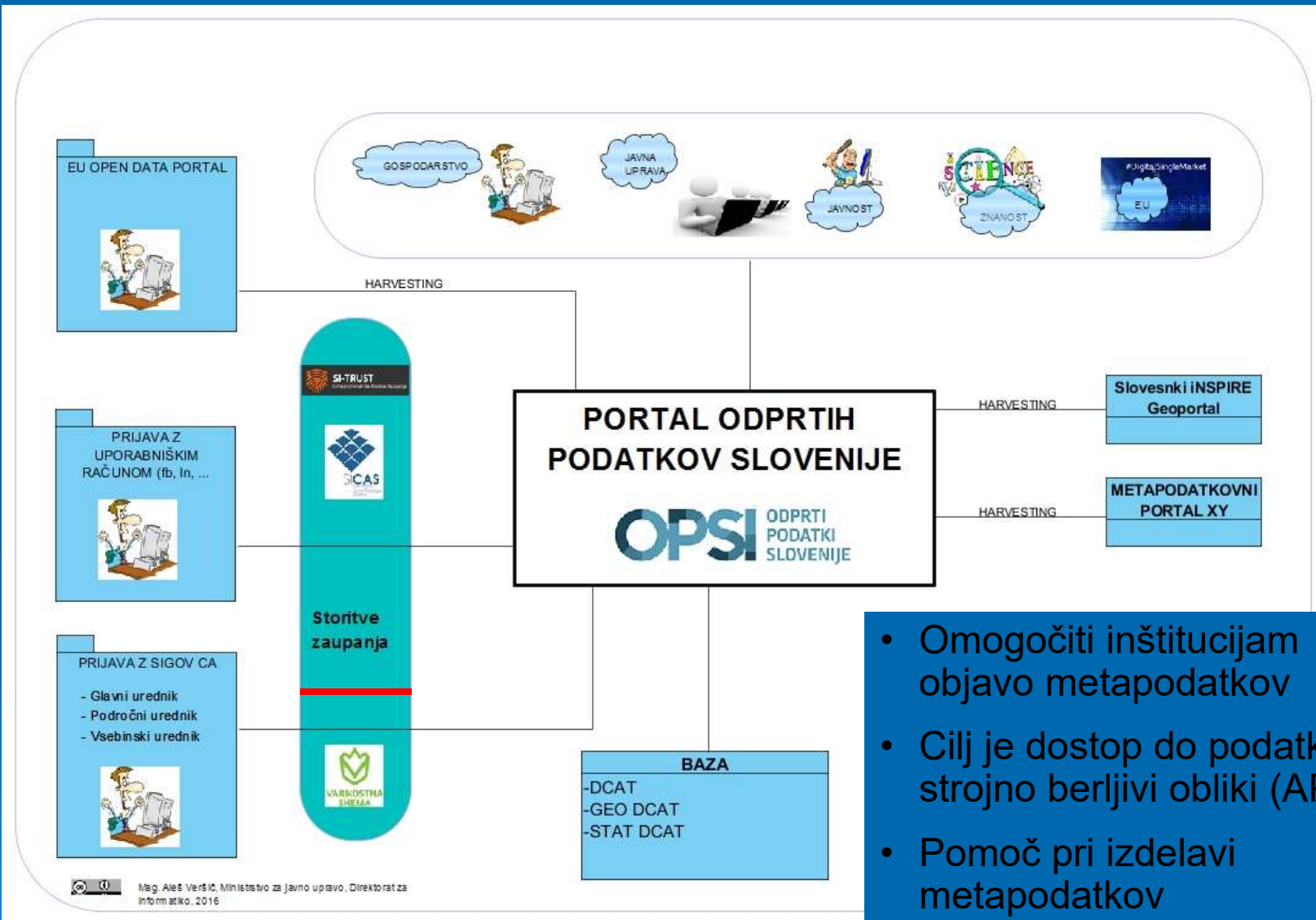
PODROČJA

KDO JE OPSI?

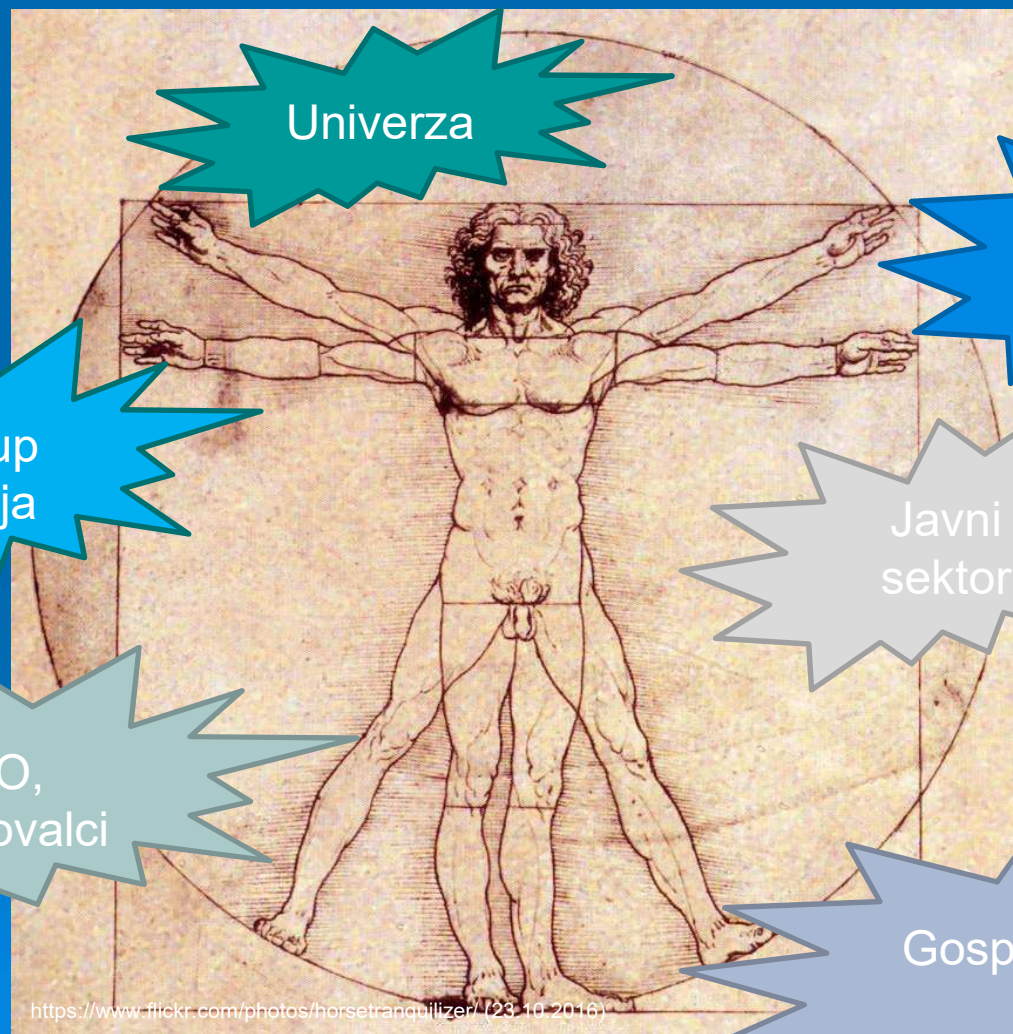
- [Video o OPSI](#)
- [Video uredniki](#)
- [Uporabniška navodila za vsebinske urednike](#)
(https://podatki.gov.si/sites/default/files/reports/UPORABNISKA_NAVODILA_VSEBINSKI_UREDNIK_1.0_14122016.pdf)
- [Video – odprti podatki](#)

KONCEPT PORTALA IN UREDNIKOVANJA

- Omogočiti inšitucijam objavo metapodatkov
- Cilj je dostop do podatkov v strojno berljivi obliki (API)
- Pomoč pri izdelavi metapodatkov

VZPOSTAVITEV EKOSISTEMA ODPRTIH PODATKOV SLOVENIJE (EZOP)

Univerza

Lokalna
skupnost

Start-up
podjetja

Javni
sektor

NVO,
raziskovalci

Gospodarstvo

<https://www.flickr.com/photos/horsetranquillizer/123102016/>

Hvala za pozornost!

mag. Mateja Prešern
Ministrstvo za javno upravo

